

Redacció i Administració

Perla, 2. — Reus.

Telefon núm. 168

NO'S RETORNEN ELS ORIGINALS ENCARA QUE'NS PUBLIQUIN

FOMENT

REUS. Ptas. 1'50 al mes
Fora. 2'50 trimestre
Extranjer. 9'00
Número solt 5 cèntims
Anuncis a preus convencionals

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VIII.

REUS, dijous 13 de Marc de 1913

Núm. 62

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE
LUXUOSAS HABITACIONS
QUARTO DE BANY I BUTXA

AGUSTI CASANOVAS

Cotxes a tots els trens — Plaça de Prim — REUS — Telefon núm. 23

SALO DE LECTURA, PIANO I VISITES
SERVEI DE GRAN LLUIMENT
PER A BANQUETS

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50. — RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON. — TELEFON 76. — BARCELONA
Tots els dies de 12 a 3 concerts. — Els divendres, plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent i vegetarià. — Gran menjador per a 500 comensals. — Espléndida il·luminació. — Servei esmerat. — Cuina selecta. — Perruqueria i banys.

DE POLITICA INTERNACIONAL LES ALIANCES

Era, en 1907, quell parlamentari català senyor Junoy, accentuava brillantment a les Corts d'Espanya, tota la generositat, tot el fraternal esperit llatí i internacional de la política de Catalunya. Encarant-se amb els nostres adversaris que buscaven el moviment expansiu i humà dels homes catalans, fent-los veure que mai cap terra llatina ens havia guanyat en lleal, en generosa, en cordial, en idealista, el senyor Junoy recordava dos fets que en aquell moment venien a ser com l'esclatant florida del pensament català: la frase optimista i forta de Diego Ruiz — l'home representatiu dels catalanistes espanyols — quan deia «Catalonia mater iberiorum» en un xardorós enamorament del geni de la nostra raça que ell considerava el Piemont de l'Hispania. L'altre fet que el senyor Junoy rememorava, era l'aparició del meu llibre «Iberisme», amb la nova teoria de les tres nacionalitats, dels tres Estats ibèrics: Catalunya, Castella i Portugal, o, com en Maragall glosava bellament, l'Espanya catalana, l'Espanya castellana i l'Espanya portuguesa, agermanades sota els plegs nobilitants del mantell maternal de l'Iberia.

Això, dit en ple parlament espanyol, havia de ser la condemna eterna de la injuria que la enemics de Catalunya llancen contra la nostra terra, pregonant odiosament el nostre exclusivisme, la nostra egoista reclosió dintre nesses fronteres inacessibles, que ens allarien de tot el món civilitzat. En Diego Ruiz esperit llatí i llatinitat, veia a Catalunya el germe d'una de les futures i humanes concrecions de pobles lliures. Jo, seguidor dels preceptes maragallians — el federalisme polític i doctrinari (recordint-ho bé els espanyols) pel seu apòstol i pels seus conscients proselitistes, va naixer i's va arrelar fermament a Catalunya — jo, enamorat de la Iberia, proclamava que l'única regim peninsular conforme a justícia, era el que confederés als tres pobles, les tres nacions, els tres esperits, els tres patriotismes que avui monen les gents ibèriques: el català, el castellà i el portuguès. Perquè veia que, pel damunt de aquestes tres nobles agrupacions nacionals, hi pairava un ideal comú, un lligam sentimental que era la seva supracondició ibèrica.

Diguin lo que vulguin els adversaris del nostre nacionalisme, els catalans

som el poble més expansiu, més cordial, de tots els pobles ibèrics. Volem la nostra llibertat, com a base d'un major agermanament de les grans nacions que es mouen dintre un mateix ideal, col·lectiu, concret i realitzable. Si la Humanitat no fos un sant empirisme, no fos un esparonament, un anhel de perfeccionament i de bondat; si l'Humanitat, fos una realització positiva, nosaltres, els catalans, cercaríem el nostre lloc de justícia dintre la seva natural contextura. Però, homes de realitat i d'ideals, al mateix que'ns mana cap a les més generoses reivindicacions de la humanitat futura, per l'altra banda giram els ulls entorn de la nostra pàtria i recollint totes les afinitats de civilització, de temperament — afinitats fisiològiques i espirituals que formen els graons definites de la raça llatina, de la cultura i de l'acció llatines — pensem realitzar per la Humanitat, l'obra germanívola que enlairi més, i més nobiliti la llatina civilitzadora, l'acció social i política de la raça llatina.

Herder — havia de ser un filòsof alemany per a que no's cregués que era la fantasia meridional que s'esplaiava bojàment en irrealitzables quimeres — Herder, profetitzava que la Europa vindria a solucionar-se dintre un necessari equilibri nacional, a base d'una federació de nacions lliures. Per a arribar al desiderat del filòsof centó, primer es necessari que s'agrupin tots aquells pobles d'afinitats espirituals i ètniques dintre un sistema confederatiu previ, afavoridor, més tard, d'una justa i lliure integració europea i humana.

Heusquet perquè els catalans, els homes de més ferma ació que Barbra idealitat llatina, volem reivindicar la nostra llibertat nacional per a després ja lliures com a postiu element ibèric, poguem realitzar la primera evolució dintre del general moviment federatiu, reconstituïnt la Iberia, la qual, eixint com un postiu i concret element llatí, impulsarà l'agermanament dels pobles llatins, segona evolució del camí humà cap a un regim europeu de justícia futura i cap a una major cordialitat i compenetració d'interessos morals i materials entre tots els homes, entre tots els pobles de la terra.

RIBERA i ROVIRA

Notes post-electorals

La victòria de Reus

Sota aquest títol deia ahir nostre estimat confrare «El Poble Català» lo següent:

«Com saben nostres llegidors, la can-

didatura d'Unió Republicana i nacionalista, que lluitava en aquest districte contra els cacics possibilistes, ha obtingut un èxit complet, sorollós, superior a tots els optimismes.

Després d'una lluita titànica sostinguda pels nostres amics, hem pogut arribar a veure com s'enorrava per a sempre l'odiós cacicat possibilista que desde trenta anys endogalava aquella hermosa comarca del camp de Tarragona.

El cacic, per a triomfar, se valgueren de totes les armes: no s'aturaren davant la coacció, la compra de vots i tota mena de pressions repugnants i fies vils moltes d'elles. I com si encara això no fos prou per a treure triomfant el seu candidat que's dia republicà, pactaren vergonyosament amb els carlins, que encara tenen alguna força en els pobles del districte.

Mes tot això no valgué. L'opinió sana, honrada, netament republicana de Reus i de la comarca, davant el prestigi de la candidatura nostra apoiada pel digne diputat a Corts don Ramon Maynera pel Foment Republicà Nacionalista, aconduí a les urnes fent triomfar en elles per majoria considerable als nostres candidats i derrotant complidament a la oligarquia possibilista.

Sols el senyor Estivill, possibilista, pogué obtenir una minoria mercès a l'apoi dels carlins, però de lo contrari, hauria sortit de molts vots el lerroixista Baró. No's valgué fer-se fer guarda d'honor per tota la gent de mal viure i per tot el rebuig de Reus.

Aquesta victòria és el preludi de la total deslliurament de les comarques tarragonines i del complet sanejament del camp republicà. Ara venen eleccions municipals i en elles els nostres amics obtindrán totes les majories, imposant aixís en la cosa pública una administració palera i honrada, que prou ho anyoren els ciutadans de Reus; i una política rectament republicana que no vagi de braç amb els ministres i que no doblegui mai l'espinada davant les testes coronades.

I per si això no fos prou, en les primeres eleccions generals que vinguin, la circumscriptió de Tarragona-Reus-Falset, veurà elegits per majories dos diputats d'Unió Republicana i nacionalista, acabant per sempre més amb les farses dels diputats negociants que posen l'acta al servei de les empreses poderoses.

D'aquí que la victòria dels nostres amics de Reus sigui més transcendental que lo que a primera vista sembli, car Reus és la clau per a l'organització republicana de la província de Tarragona, organització sempre entorpidida i desbordada pels apetits insans i les vani-

tats del possibilisme reusenc, al qual li sortia a compte el mantenir com a cantó independent la ciutat en que feien de les seves.

Signi la victòria passada un estímul per a victòries futures, i rebim nostres amics del districte de Reus, la més coral enhorabona pel seu triomf.

De nostre corresponsal en la Conca de Barberà

D'aquest bon amic i il·lustrat company hem rebut la següent lletra:

«Sr. D. F. Pijoan.

Sarreal 10 març 1913.

Distingit amic i correl·ligonari: Amb motiu de l'esclatant victòria obtinguda rebí vosté a l'igual que'ls demés entusiastes companys de Foment la meua efusiva i coral enhorabona per ser la primera victòria que dona una definitiva sanció popular a les campanyes erdoses del lluitador diari, com per la purificació política i moral de la noble ciutat de Reus que suposa l'enorrament del vell i nafrat possibilisme, valdardinari partit que sota un curiós arcaisme polític ha aixoplugat a una colla de convidats i una petita filera de senyors pomposos que no oculten la seva vanitat i astoradora buidor.

Es amb aquest motiu jo'is que'ls felicita i saluda el seu incondicional amic i company q. b. s. m.

A. TALAVERA.

De Saragossa i altres punts

De la capital d'Aragó hem rebut una postal felicitant-nos pel triomf obtingut el prop passat diumenge contra les «patums possibilistes», firmada pels entusiastes companys A. Barberà Blas, J. Prats Martí, Josep Pàmies, Marc Nogué i J. Llovet.

A tots vagi nostre sincer agrament. Jo mateix diem als bons amics de Barcelona, de Tarragona, de Falset i pobles del districte de Reus que'ns han escrit expressant-nos la seva satisfacció per la victòria obtinguda el prop passat diumenge per la coalició d'Unió Republicana i Nacionalista.

Tinguin la seguretat de que no hem de defallir en l'obra empresa per la dignificació de les costums polítiques, pervertides pels cacics, i l'engrandiment i prosperitat de Reus i de la comarca.

Els accents de la sátira

En els seus «Regrets», Joachim du Bellay, dona de la sátira la definició següent:

La satire, Dilliers, est un public exempt...
Où, comme un miroir, l'homme se voit...
Tout ce qui est en lui, ou de laid ou de beau...
Nui ne me lise donc; on qui vaudra me lire...
Ne se fache s'il voit, par maniere de pitié, quelque chose de sien portrait en ce tableau.

Així, el do satíric, en el poeta, seria la facultat de jutjar el bé i el mal, el poder d'analitzar els sentiments d'altri i els seus propis; l'apetit particular que permet distingir al primer cop d'ull totes les tares i tots els ridicols: és una facultat crítica. Boileau no està gaire lluny de pensar lo mateix, quan fa de la sátira l'arma de la Veritat.

La sátira està, doncs, animada de l'esperit de justícia, és desinteressada per naturalesa, moral per definició.

De fet; sembla que un dels caràcters de la sátira sigui l'expressió en fióncio d'un ideal superior. Tant s'ha tractat de política, com de religió, de costums, de literatura i d'estètica, el poeta satíric se col·locarà sempre en un punt de vista purament objectiu, deixant de banda'ls seus gustos i les seves passions, per a parlar solament en nom de la Raó, de la Moral, d'un ideal artístic universal; no tindrà altra preocupació que la de investigar el vici i mostrar de la lleitor, combatent pel Bé, per la Belleza, per la Veritat.

Tals semblen ésser els generosos principis que han de guiar el poeta satíric. I, en efecte, totes a cases totes les sátires s'inspiren o volen deixar créure que s'inspiren en aquests principis. Per habilitat o per necessitat — tant si hi plaça dissimular la seva intenció veritable com si la mateixa natura del genre li obliga — el poeta satíric afecta sempre la pretensió d'ésser l'interpres d'un ideal intel·lectual o social. En realitat, per damunt d'aquest ideal — o, més aviat per desasta — adressa als seus oenics treus més o menys acerats, la personallisme, se fa part en causa, en una paraula, renega el principi inicial de la sátira: el desinteressament. Purament objectiva en la seva essencia, devé un medi d'expressió de sentiments personals. Oposar, barlant-nos en o invectivant-los — això depén del temperament — la nostra manera de pensar, sentir o de veure als qui no venen, ni pensen ni senten com nosaltres, tal es — escriu Ferdinand Brunetiére — el dret essencial i comú que lliga les unes a les altres totes les formes de la sátira.

Aquesta desviació d'un genre literari descartat dels seus fins morals, del seu ideal desinteressat, no es una cosa sin-

Informació comercial diària per a FOMENT

Preus corrents del dia d'ahir

Cereals y llegums
Blat.—Aragó superior a 19' ptes. los 55 kilos.
> mitjá a 17'50 >
> horta a 15'50 >

Farines y despulles
Farina de 1.ª a 43' ptes sach de 100 kilos
> redona a 41' id. id.
> 2.ª R. a 33' id. id.

Vins
Negre superior de 6 l/2 a 7 l/2 rals gran.
Id. corrent de 6 a 6 l/2 id.

Esperits
Destilats a vapor de 95 a 96 graus a 130 pts.
Id. de 94 a 95 > a >

Ametlles
Mollar en crosta a 61' ptes. sac 50 Ks.
Esperansa 1.ª en gra a 117'50 > qq. 41.600

Avellanes
Garbellada a 47' ptes. sac 58'4 kilos.
Propietari negreta a 47' >

Olis
Fi d'Aragó de 23' a 24' ptes. cantí 15 ks.
Fi d'Urgell > 23' a 23' rals cortá 3'75

Pesca salada
Bacallà:
Islandia Faxo a 49 ptes. los 40 k.

Tunyines
En les places de Tarragona i
Reus l'existència es nul·la, l'única
que compta amb aquest salat es
València, coïssant-se:

Table with 3 columns: Item, Price, Unit. Includes Morrillos, Cuas, Sangatxo, Espineta, Pells, Tronc de Camaries.

Congre: Diferentes marques i frescura, venent-se desde 24 duros a 30 els 40 k. Peix-palo a 36 ptes. els 40 kg.

EDUARD RECASENS
Corredor de Comers Colegiat
Arraval Santa Agna, 55.—Teléfon 108
ORDRES DE BORSA

Table with 2 columns: Location, Price. Includes Interior, Norts, Alacants, Orenses, Andalusos, Banc Colonial, Rio Plata.

FUTURS DE COTO
Ordres para les Borses de Liverpool y New-York
Cotizacions diàries.—Follets explicatius
COMPRA-VENDA de paper estranger, de paper de renda (del Estat, obligacions ferroviaries, Municipals de Barcelona i tots los que's cotisen en la Borsa de Barcelona), y de valors locals.—Intervenció en tota classe d'operacions en los Bancs de la localitat.

F. CABRE GONZALEZ
SANTA AGNA, 19.—REUS
Darreres cotizacions segons telegrama de la casa A. MARSANS ROF Y FILLS.—BARCELONA

Table with 2 columns: Item, Price. Includes Interior 4 ps, Amortizable 5 ps, Norts, Alacants, Orenses, Obligacions Fransa 2 l/4, Municipi 4 l/2, Obligacions Almansa 4 ps.

Table with 2 columns: Location, Price. Includes BARCELONA, MADRID, PARIS.

BORSI DE REUS
MONTEBOLS, 27
Cotizació a Barcelona a les 4 de la tarda segons telegrama de la Banca Arnau

Table with 2 columns: Item, Price. Includes Interior, Amortizable, Orenses, Norts, Alacants, Banc Colonial, Banc Vitalici, Oblig. 4 ps Almansa, Oblig. 2 l/4 ps Fransa, Oblig. 3 ps Orense.

Table with 2 columns: Location, Price. Includes MADRID, GIROS, Telegrama de la casa A. Lemoine.

CAMVIS CORRENTS
donats per la Junta Sindicat del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus

Table with 2 columns: Location, Price. Includes LONDRES, Idem 8 div, Idem vista, Paris vista, Marsella vista, Hamburg vista.

Table with 2 columns: Item, Price. Includes Gas Reusense, Industrial Harinera, Banco de Reus de Descuentos y Prestamos, C Reusense de Tranvias, C Reusense de Tranvias privilegiades 5 %, Electra Reusense.

Table with 2 columns: Item, Price. Includes Empresa Hidrotrónica, Electro-Química Teruel, Obligacions Manicomio Reusense, Manicomio Reusense, Institut P. Mata (2.ª R.), Institut P. Mata (3.ª R.), Obligacions Electra Reusense.

FUTURS DE COTO
Darrera cotizació en la Borsa de Liverpool

Table with 3 columns: Item, Tanco anterior, Darrera tanca. Includes Disponible, Jàner-Febrer, Febrer-Mars, Mars-Abril, Abril-Maig, Maig-Juny, Juny-Juliol, Juliol-Agost, Agost-Setembre, Setembre-October, October-Novembre, Novembre-Desembre, Desembre-Janer.

Table with 2 columns: Location, Price. Includes BOURSE PARIS, CAMBIS EXTRANJERS.

Ferrocarrils
Serví que regeix desde'l dia 1 de Setembre de 1912

Table with 2 columns: Location, Price. Includes De Reus a Barcelona, De Barcelona a Reus, De Reus a Falset y Mora.

Table with 2 columns: Location, Price. Includes De Mora y Falset a Reus, De Reus a Lleida.

Table with 2 columns: Location, Price. Includes De Lleida a Reus, De Tarragona a Reus.

Table with 2 columns: Location, Price. Includes De Tarragona a Reus.

Companya Reusense de Tranvias
Serví de trens que regirá desde'l dia 18 de Setembre de 1912

Table with 2 columns: Item, Price. Includes Sortides de Reus, Sortides de Saló.

LINIA DE VALENCIA
Sorten de Saló para Valencia.—9'18.—11'15.—17'07.—(fins a Tortosa).—0'02.
Arriben de Valencia a Saló.—4'19.—9'17.—15'45.—18'38.

LA HIDRAULICA REUSENSE de EMILI AULÉS

Gran fàbrica de mosaics hidràulics
Aquesta fàbrica compta a més d'una infinita varietat de dibuixos, en grans existencies de rajoles, lo que li permet poguer servir el genere en immillorables condicions de duració i permanència dels colors.

Borrás-Dentista
Aprovat per la Facultat de Medicina de Madrid

Plassa Constitució (Mercadal), 13, 1.ª, 2.ª - REUS
Métode nou i sens dolor per a el tractament de les dents.—Dents artificials sense paladar, ganxos ni ressorts deixant el paladar enterament lliure.—Construcció de dentadures de tots sistemes.—Especialitat amb extraccions sense dolor i corones d'or i porcelana.

Preus econòmics
Consulta: A Mora d'Ebre els dijous primer i tercer de cada mes. Gratuïta de 12 a 1 tots els dies excepte'ls dijous i dies festius

Companya Francesa del Gramophone
Representació i dipòsit
R. PERPINYA
Major, 22. REUS Despatx: 24, pral.

Nous preus. Nous Aparells. Nous Discs.—Bollotges, Gramopons.—Discs.—Aparell BEBE amb quatre Discs, 50 ptes.—Catàlegs gratis.

Agencia de Transportos i Acarreus DE Baptista Argilaga

Guell i Mercader n.º 17 (Hostalets). Teléfon 192
Serveis diaris a domicili entre Mora d'Ebre, Lleida, Valencia i Barcelona

Corresponsals: a BARCELONA, Josep Capdevila, Comtal, 35 a MORA D'EBRE, Casanova i Tràmunt, Palla, 7

NOTA: Servei especial d'acarreu.—Informes per a passatges per la línia Brasil, Rio de la Plata i Buenos Aires.

Alerta tot el món!

Poivo regenerador pera fer pondre 3.000 ous al any ab sols deu gallines! 3.000 ous!
Primer y únich a Espanya (Patent per 20 anys).—Descobrimient maravellós.—Resultats sorprenents.— Ponen tots los dies y en totes les estacions de l'any, fins en lo temps més oró de l'hivern: nombrosos testimonis.

AGENT A JOAQUÍM FAU Mallorca, 184, CATALUNYA: BARCELONA

De venda en totes les bones droguerías

BOTES Teodor Vernet
S. Francisco Xavier, 4. Reus

Se venen botes de 4, 2 y 1 carga, de superior calitat a preus baratos.

NOTARIA

de don JOSEP MARIA CAMPS SAN-PONS, advocat, successor de don Tomás Jordi Espinós, Vilá (Bon) 11 entressol, cantonada a l'arraval de Santa Agna.
I. P. SANJUAN GERMANS.—REUS

ENOFOSFORINA

Reconstituyent lo més efíacs y rápit pera les convalescencies y agotament. Retorna l'apetit, lo benestar y l'alegria.

Es tónico cerebral perque remineralisa la **MATERIA GRIS** donantli vitalitat y energia.

Se ven a tot arreu y a casa de l'autor

Farmacia Serra

Arraval de Santa Agna, núm. 80; y

Farmacia Nova de N. Batalla Portal Jesús

REUS

IBARRA Y C. a Stat. en Cmta. SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots los dijous sortida fixa del port de Tarragona pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega pera Ayamonte y Isla Cristina, Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes y San Sebastián. — Servey rápit eventual pera Galicia y Nort d'Espanya ab escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao, emplant s'olsament 14 dies en lo viatge. — S'expedeix conaixement directe pera Larca y Sant Esteva Pravia ab transport al vapor "Luarca núm. 3," y pera Dunerque als vapors de la Companyia Francesa "Dennia y d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unich servey fixe y setmanal pera Cette y Marsella tots los divendres

PROXIMES SORTIDES

Pera la Costa d'Espanya

Pera Cette y Marsella

Mars	13	Vapor Cabo San Antonio	Mars	14	Vapor Cabo Corona
"	20	" Toriñana	"	21	" Peñas
"	27	" Corona	"	28	" San Sebastián
Abril	3	" Peñas	Abril	4	" Quejo
"	10	" S. Sebastián	"	11	" Higuier

Pera més informes, al consignatari a Tarragona: En MARIAN PERES, Real, núm. 32. - Telfon núm. 40

Purificad
Regenerad
Fortificad

VUESTRA SANGRE
con el
DÉPURATIVO RICHELET

Totes los que son cuidadosos de su Salud, aunque no padeciendo ninguna enfermedad, deben de tomar dos ó tres veces por año, el tratamiento del Depurativo Richelet.

Este precepto no se debe nunca pasar en olvido.
Gen. L. RICHELET, 10, rue Cambetta, BRUXELLES.

DEPÓSITO GENERAL Y VENTA.—Droguería de D. Francisco Loyarte, calle de S. Francisco de Loyola, 9, San Sebastián.—Venta en Reus: Farmacias de A. PUNYED y A. SERRA.

EL BRUCH

Domicili social: Concepció, 14.

Associació Mutua de Segurs sobre da Vida, legalment constituída amb arreglo a la llei de 14 de maig de 1908, per lo tant intervinguda y fiscalitzada per l'Estat

REUS. L'unió fa la força

Fi de l'Associació.—L'Associació EL BRUCH, permet crear i constituir un dot per als fills, una herencia per a la familia i en particular un capital per als matrimonis que pensin en el dia de demà en que la soletat d'un dels dos pot causar-los la miseria. Els sollicitants denen tindre en compte que sols abonant en els quatre primers mesos del seu ingrés una módica cantitat per a gastos d'administració, podrán assegurar un capital de 1.000 a 50.000 pessetes a base del verdader mutualisme.

Pólices pagades fins a la fetxa 11, cobrant els seus hereders pessetes 3.922'50. — Quotes assegurades 1.293, formant un Capital inscrit de 1.293.000 pessetes.

(Anunci aprovat per la Comissaria General de Segurs). La correspondencia al Director General don: **A. Bioto Baldon**